

PERCEPCIJA POZICIJE SPORTSKIH OBJEKATA UNUTAR EDUKACIJSKO-PROFESIONALNOG STATUSA GIMNAZIJALACA

Dobromir Bonacin¹ i Danijela Bonacin¹

¹Univerzitet u Travniku – Edukacijski fakultet, Travnik, Bosna i Hercegovina

ORIGINALNI NAUČNI RAD
UDK: 159.9.019.4+725.85:373.54

SUMMARY

Numerous researches have shown that the high school pupils, whose adolescence is coming to an end, are in a very delicate choice situation. The peculiarity of their personal status enables the environment to exert influence on them and if possible to model their attitudes towards personal interests, thus, in a way, guiding them. That is why, each research into this population which aims to further their development and model a better quality future, is welcome in any form, and that is why that population is the topic of this paper. Taking into consideration that in the contemporary world, there is a general tendency to increase the level of education and emphasize the importance of professionalism in all walks of life, and on the other hand, there is a tendency to amplify the construction of different facilities, the issue tackled in this paper is how to define the relation between the education-professional status and sports buildings in the grammar high school students population in order to recognize the dynamic relations of those variables so as to possibly offer some conclusions and consequently adequate suggestions and upbringing-education guidelines. To resolve the issue, we used a sample of 400 pupils from the first to the fourth grade of the grammar school, described with 8 variables describing the education and professional status and 3 variables describing the sports facilities. The data were collected via a survey (author: Danijela Bonacin). After the normalization, a classic canonical correlational analysis was performed so as to establish linear combinations between the two sets of variables. The results obtained indicate the existence of two out of the possible three canonical factors, that is, two ways of linking the sets whereby one of them is somewhat more prominent. The results show an obvious existence of conservatism, social egoism, perhaps even selfishness among the existing population. Since some other researches showed that girls of the same age and from the same area were inclined to learning and changing, and being aware of that, they have a more positive opinion, the results of this paper can be explained to some extent by the mode of thinking prevailing in the surveyed community where maybe the sons – the heirs are placed on the pedestal and perhaps glorified a bit too much. It is likely that male children are led by the system towards the goal without inciting them to fight for it on their own. That is why they do not want change, they do not want to study, and as a consequence of that, they want it all for themselves.

Key words: education, conservatism, egoism, sports objects, canonical analysis.

UVOD

Današnji svijet je „brz“ i neumoljiv. Ili se snalazimo i napredujemo ili stagniramo i

rizikujemo da nas nema. Za opstati u tom svijetu, za snaći se u njemu, a posebno za napredovati, prije svega moramo puno znati. Moramo imati korisne informacije, moramo ih

imati u pravo vrijeme i znati ih upotrijebiti. Čovjek dakle, mora učiti. I sam proces učenja jednako je napredovao, pa danas više ne moramo samo ići u školu, iako to i dalje ostaje osnova za učenje, no danas možemo „surfati“ internetom, čitati naučne publikacije, prisustvovati konferencijama (uživo ili on-line), konsultovati se sa stručnjacima (uživo ili on-line) itd. Moderan čovjek dakle ima više načina da tu svoju veliku i neizbježnu potrebu za učenjem i zadovolji. S druge strane, moderan čovjek koji toliko zna i može, zahtijeva, na žalost, nešto više od trčanja uz rijeku ili plivanja u moru. Prirodni resursi mu više nisu dovoljni zbog same prirode stvari (Dionísio, 2008). Većinom se živi u gradu i obližnja rijeka udaljena je dva do tri sata vožnje a more se ponekad može samo sanjati. Sretan je ako živi malo izvan grada pa zrak koji udiše nije previše zagađen. Što može učiniti čovjek koji želi biti tjelesno aktivan? Koje su njegove potrebe? Što on želi i traži? Opšti trend izgradnje raznovrsnih objekata očito pokazuje da su „očevi bussinesa“ shvatili današnje ljudske potrebe (Olson, 2010). Grade se novi tereni, novi objekti za tjelesnu aktivnost i opremaju se novim čudima tehnike (Carrol et al., 2001; Marren, 2004) koja čovjeka rastežu i opterećuju na sve moguće načine omogućujući zaposlenom čovjeku između ostalog i multitasking, kad na primjer moderna žena u isto vrijeme hoda po pokretnoj traci, gleda omiljenu sapunicu i pravi bilješke s jedne strane za subotnji šoping a s druge strane za sedmični poslovni raspored. Kako bi mogla u isto vrijeme hodati (dakle rukovati mašinom) po traci, pisati bilješke i gledati sapunicu, žena mora puno znati i moći koordinirati ta znanja kako bi ostvarila ciljeve. Neka prethodna istraživanja pokazala su kako su žene svjesne toga već u adolescenciji (Bonacin Da. & Bonacin, D., 2010) a sposobne su to i sprovesti. Dakle, one su svjesne važnosti znanja i potrebe da se u ostvarivanje njihovih ciljeva uključi više varijabli. S druge strane, objekti su tradicionalno orijentisani ili prema sportistima (Ma et al., 2006) a time i velikom broju navijača - konzumenata ili prema iznajmljivanju, dakle, zaradi (Turley & Shannon, 2000; Henderson et al., 2010). Zanimljivo je dakle pogledati što misle muškarci te dobi,

upravo o edukaciji i profesionalizmu u poslu te sportskim objektima.

PREDNET, PROBLEM, CILJ

Mnoga istraživanja pokazala su da se učenci srednjih škola, koji svoj adolscenski status upravo privode kraju, nalaze u jako delikatnoj situaciji izbora. Biraju način oblačenja, biraju gupe s kojima će se družiti, biraju fakultete koje će upisati, ukratko, biraju put kojim će krenuti i formiraju stavove o sebi i svijetu koji ih okružuje te se ponašaju u skladu s tim. Delikatnost njihova ličnog statusa omogućava okolini da djeluje na njih, ako je moguće modelira njihove stavove u pravcu vlastite svrhe te manipuliše/raspolaze njima. Upravo zato, svako ispitivanje te populacije koje ima za cilj njihov razvoj i modelovanje kvalitetnije budućnosti, doborodošlo je u svakom obliku pa je zato ta populacija predmet ovog rada. S obzirom da se u današnjem svijetu sa svih strana nameće opšti trend povećanja stepena i kvaliteta obrazovanja i naglašava važnost profesionalnosti u poslovnom svijetu a s druge strane postoji trend povećanja izgradnje različitih objekata, problem ovog rada sastoji se u utvrđivanju njihovih stavova vezano za edukaciju, poslovnu profesionalnost i sportske objekte a u cilju definisanja potrebnih vaspitno-edukativnih smjernica.

METODE RADA

Za potrebe rješavanja problema korišten je uzorak entiteta od 400 dječaka od prvog do četvrtog razreda gimnazija u Hercegovini, opisan sa 4 varijable koje se odnose na edukacijski i profesionalni status (varijable/indikator su navedene u Tabeli 1.). Podaci su prikupljeni anketom likertovog tipa (autor Danijela Bonacin), pri čemu je svaka tvrdnja označena sa 5 modaliteta od "uopšte se ne slažem" do "potpuno se slažem". Nakon normalizacije kategorijalnih podataka izvršena je klasična kanonička korelacijska analiza (Bonacin, 2010), kako bi se utvrdile linearne kombinacije između ta dva skupa varijabli.

REZULTATI

Rezultati su pokazali postojanje dva od moguća tri kanonička faktora, pri čemu je prvi nešto izraženiji od drugog. To znači da se na dva načina povezuju edukacijski/profesionalni status i sportski objekti, pri čemu je dio i prvog i drugog kanoničkog faktora u edukacijsko-profesionalnom prostoru a dio u prostoru sportskih objekata.

Linearna kombinacija kod prvog faktora opisana je u edukacijsko/profesionalnom pro-

storu slijedećim indikatorima: obrazovanje trebaju svi bez obzira na dob, pol, vjeru (-0,67); profesionalnost jamči uspjeh u poslu (-0,64), profesionalnost je zamijenila emocije na radnom mjestu (-0,43), učenje je bitan aspekt vaspitanja u prijenosu vrijednosti društva. (-0,41), Znanje se koristi za opštu dobrobit (-0,36), bolje obrazovanje daje mogućnost boljeg radnog mjesta (-0,30), većina ljudi su eksperti u svojim poslovima (-0,10).

TABELA 1.

	Root	Root	Root 3
Stepen obrazovanja je danas manje važan nego prije.	0.04	0.50	
Obrazovanje trebaju svi bez obzira na dob, pol, vjeru...	-0.67	-0.34	
Učenje je bitan aspekt vaspitanja u prijenosu vrijednosti društva.	-0.41	-0.41	
Bolje obrazovanje daje mogućnost boljeg radnog mjesta.	-0.30	-0.58	
Većina ljudi su eksperti u svojim poslovima.	-0.10	0.17	
Znanje se koristi za opštu dobrobit.	-0.36	0.34	
Profesionalnost je zamijenila emocije na radnom mjestu.	-0.43	0.33	
Profesionalnost garantuje uspjeh u poslu.	-0.64	0.12	
Variance extracted	0.18	0.14	
	Root	Root	Root 3
Objekti (igrališta, bazeni) su dobri za aktivnosti u slobodno vrijeme.	-0.88	-0.45	
Treba graditi nove terene, dvorane i druge objekte.	-0.72	0.31	
Objekte previše koriste sportisti, a ostalima ne ostaje ništa.	-0.32	0.77	
Variance extracted	0.46	0.30	
Can R	0.25	0.20	
Chi-sqr.	43.53	37.42	
df (for n=400)	24	14	
L.Prime	0.90	0.93	
P	0.01	0.04	0.92

Linearna kombinacija kod prvog faktora opisana je u prostoru sportskih objekata slijedećim indikatorima: Objekti (igrališta, bazeni) su dobri za aktivnosti u slobodno vrijeme (-0,88), treba graditi nove terene, dvorane i druge objekte (-0,72), objekte previše koriste sportisti, a ostalima ne ostaje ništa (-0,32).

Kao što se vidi iz rezultata, populacija negativno razmišlja: obrazovanje ne treba svima, profesionalnost ne jamči uspjeh u poslu i ona nije zamijenila emocije na radnom mjestu, učenje nije bitan aspekt vaspitanja u prijenosu društvenih vrijednosti, znanje se ne koristi za opštu dobrobit, bolje obrazovanje ne daje

mogućnost boljeg radnog mjesta i većina ljudi nisu eksperti u svojim poslovima. Očigledan je otpor prema promjenama koje nužno slijede edukacijom što znači da je cijela populacija jako konzervativna.

Nadalje, prevladava tvrdnja da objekti nisu dobri za aktivnosti u slobodno vrijeme i ne treba graditi nove terene, dvorane i druge objekte jer ionako objekte previše koriste sportisti a ostalima ne ostaje ništa. Populacija očito iskazuje tendenciju ka socijalnoj neobrazovanosti.

Linearna kombinacija kod drugog faktora opisana je u u edukacijsko/profesionalnom

prostoru slijedećim indikatorima: bolje obrazovanje daje mogućnost boljeg radnog mjesta (-0,58), stepen obrazovanja je danas manje važan nego prije (0,50), učenje je bitan aspekt vaspitanja u prijenosu vrijednosti društva (-0,41), obrazovanje trebaju svi bez obzira na dob, pol, vjeru... (-0,34), znanje se koristi za opštu dobrobit (0,34) profesionalnost je zamijenila emocije na radnom mjestu (0,33).

Linearna kombinacija kod drugog faktora opisana je u prostoru sportskih objekata slijedećim indikatorima: objekte previše koriste sportisti, a ostalima ne ostaje ništa (0,77), objekti (igrališta, bazeni) su dobri za aktivnosti u slobodno vrijeme (-0,45), treba graditi nove terene, dvorane i druge objekte (0,31).

Iz rezultata se vidi nešto što bi se u psihosociološkom smislu moglo protumačiti kao egoizam. Populacija smatra da je stepen obrazovanja manje važan nego prije i da ne daje mogućnost boljeg radnog mjesta iako je svjesna da se znanje koristi za opštu dobrobit. Nadalje, smatraju da je profesionalnost zamijenila emocije na radnom mjestu što automatski znači da je izgubljena njihova osobnost – oni sami nisu bitni, bitan je posao. Isto tako žele graditi terene no smatraju da ih sportisti previše koriste – dakle oni sami ih ne mogu koristiti. S pravom se može izraziti zabrinutost zbog pojave tako očiglednog konzervativizma i sebičnosti u tako mladoj populaciji jer očito je da rješenje i krajnje ispunjenje svojih eventualnih ciljeva vide izvan sebe, ali i izvan svoje lične aktivne uloge u socijalnoj zajednici, možda u roditeljima ili sličnoj podršci. Takođe vrlo vjerojatno vide sebe na cilju a očito je da se bune protiv svega što moraju proći da bi došli na taj cilj, što je kolosalna kontradikcija.

RASPRAVA I ZAKLJUČAK

Kroz cijelo vrijeme srednje škole gimnazijalci prolaze kroz period adolescencije što znači da prolaze kroz psihičke i fizičke promjene samim tim što su ljudska bića (Đorđević, 1978). Dinamičke promjene koje se događaju u drugom razredu srednje škole (Bonacin & Bonacin, 2010) sastoje se u ostvarivanju vlastitog sistema vrijednosti i napuštanja dotadašnjeg dolaskom novih paradigmi. Na djecu više ne utječu u većoj mjeri

roditelji, rođaci i okolina koju su imali u osnovnoj školi pa su spremni i voljni osmostaliti se. No, očito je da se promjene koje se događaju u drugom razredu srednje škole odnosno posljedice tih promjena više odnose na žensku populaciju iste dobi i da muška populacija dosta duže ostaje pod roditeljskom i inom paskom. Žene očigledno prije formiraju vlastiti sistem vrijednosti (Bonacin & Boancin, 2010) dok muškarci očigledno njeguju nekakav egoistički stav prethodno usađen, pri kojem prvo gledaju vlastiti usko lični interes u kojem su pubertetski bahati i bezobrazni, sebični i socijalno škrti. To se može objasniti i samom činjenicom da su žene po prirodi stvari emocionalnije i otvorenije prema drugima (jer se pripremaju za odgoj drugih, vlastite djece) po čemu se razlikuju od muškaraca koji u svemu vide samo sebe a prema drugima reaguju razumom.

S druge strane ti rezultati se mogu objasniti i socijalnim odnosima na tim prostorima u kojima roditelji žele osigurati sve djeci, posebno dječacima, čime ih stavljaju u poziciju da sebe vide na cilju (što nije loše) ali na način da djeca u nedovoljnoj mjeri sudjeluju u tome. Dječaci vide sebe u NK Hajduk ili FK Sarajevo ili ..., a da ne vide važnost izgradnje novih i modernijih, dakle prilagođenijih sportskih objekata u kojima će trenirati, važnost pomoćnih sredstava s kojima će trenirati niti vremenski period koji mora proći da bi se to sve realizovalo, a ponajmanje objekte kao mjesta za opšti kineziološki prosperitet ili ništa manje važnu kineziološku rekreaciju. Grubo rečeno, vjeruju u sistem „veza“, konzervativni su i ne žele promjene a samim tim i ne žele učiti. O opštim posljedicama po generalni sistem vrijednosti na osnovu takvih početnih „životnih“ pozicija možda bi trebalo uraditi posebno istraživanje.

LITERATURA:

Bonacin, D. i Bonacin, Da. (2010). Međuodnosi socijalne stratifikacije i mikrosociološke strukture gimnazijalki. U M. Andrijašević (Ed), *International conference "Kineziološki sadržaji i društveni život mladih"*. Zagreb: Zagrebački Velesajam i Univerzitet u Zagrebu, pp. 204–209.

- Bonacin, D. (2010). *Uvod u kvantitativne metode*. Travnik: Univerzitet u Travniku.
- Bonacin, Da. i Bonacin, D. (2010). Relacije realnih resursa i procjene korisnosti tjelesnog vježbanja gimnazijalki. U M. Andrijašević (Ed), *International conference "Kineziološki sadržaji i društveni život mladih"*. Zagreb: Zagrebački Velesajam i Univerzitet u Zagrebu, pp. 76–82.
- Carroll, J.M., Rosson, M.B., Isenhour, P.L., Van Metre, C., Schafer, W.A. & Ganoe, C.H. (2001). Mossberg: multi-user domain support for a community network. *Internet Research*, 11(1), pp. 65–73.
- Dionísio, P., Leal, C. & Moutinho, L. (2008). Fandom affiliation and tribal behavior: a sports marketing application. *Qualitative Market Research: An International Journal*, 11(1), pp. 17–39.
- Đorđević, D. (1978). *Razvojna psihologija*. Gornji Milanovac: NIP Dečje novine.
- Henderson, J.C., Foo, K., Lim, H. & Yip, S. (2010). Sports events and tourism: the Singapore Formula One Grand Prix. *International Journal of Event and Festival Management*, 1(1), pp. 60–73.
- Ma, X., Jian, Y., & Cao, Y. (2006). A new national design code for indoor air environment of sports buildings. *Facilities*, 24(11-12), pp. 458–464.
- Marren, P. (2004). „Impact” as a verb and the decline of western civilization. *Journal of Business Strategy*, 25(5).
- Olson, L.E. (2010). Does sponsorship work in the same way in different sponsorship contexts? *European Journal of Marketing*, 44(1-2), pp. 180–199.
- Turley, L.W. & Shannon, J.R. (2000). The impact and effectiveness of advertisements in a sports arena. *Journal of Services Marketing*, 14(4), pp. 323–336.

Primljeno: 13. novembra 2010

Odobreno: 16. decembra 2010

Korespodencija:
mr Danijela Bonacin
Univerzitet u Travniku – Edukacijski fakultet
Aleja konzula 5
72270 Travnik
Bosna i Hercegovina
Telefon: +387 62 52 20 42
+387 30 51 45 67
E-mail: danijela.bonacin@st.t-com.hr